

PRIPOMNI

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godišće X | broj 104 | srpanj 2025. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Unatoč vrućinama i sezoni godišnjih odmora, i ovaj broj obiluje glagoljaškim događanjima. Slijedi ljetna pauza, ali nema odmora. Bilježićemo sva zbivanja, a pozivamo i Vas da nam dojavite zanimljivosti. Novi broj planiramo za početak rujna. Želimo Vam ugodno i opuštajuće ljeto!

Zanimljivosti iz rada Društva prijatelja glagoljice

U srijedu 11. lipnja gost redovite mjesečne tribine bio je dr. sc. Josip Galić, mladi znanstvenik sa Staroslavenskog instituta, a upoznao nas je s faksimilnim izdanjem I. Vrbničkog misala iz 1456. godine. Nakon predavanja posjetitelji su mogli i razgledati ovu fantastičnu knjigu.

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* Društva prijatelja glagoljice sudjelovao je u nedjelju 15. lipnja na misi na hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku u crkvi sv. Franje Ksaverskoga. Nismo mogli ne primijetiti fotografiju gđe Ivanke Koller Štefančić, članice zbora, koja u ruci drži bocu rakije s glagoljskim natpisom *Majstorska*. Doznali smo samo da je rakija kupljena u prodavaonici Iločkih podruma na Trešnjevci u Zagrebu.

Sastavljen je raspored tribina u školskoj godini 2025/26. Radujemo se zanimljivim predavačima i temama koje će pripremiti za naše mjesečne susrete! Raspored će uskoro biti objavljen na mrežnoj stranici Društva.

Prva od navedenih tribina bit će održana u Matici hrvatskoj, u srijedu, 10. rujna od 19 sati. Gošća je naša članica, svestrana likovna umjetnica gđa. Verica Kovač koja će nas upoznati s izradom keramičkih glagoljskih slova i izložiti dio svojih radova.

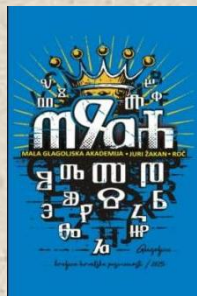
Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

Tijekom svibnja u *Lisinskom*, u predvorju velike dvorane, mogli smo razgledati izložbu posvećenu Stjepanu Šuleku, jednom od najistaknutijih hrvatskih glazbenika 20. stoljeća. Među brojnim osobnim predmetima, partiturama, notnim izdanjima, instrumentima i drugim vrijednim predmetima iz njegove ostavštine, pozornost nam je privukla ova plaketa koju je skladatelj dobio 1982. godine za skladbu *Baščanska ploča*. U realizaciji ove izložbe sudjelovala je naša članica, muzikologinja, dr. sc. Nada Bezić.

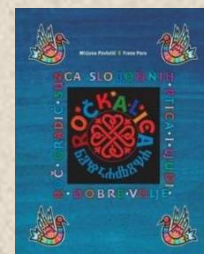
Nedjeljom u 13.30 na Radio Sljemenu možemo slušati poznatu i mnogima omiljenu emisiju *Prstom po globusu*, autorice i urednice Vesne Jurić-Rukavina. Dana 8. lipnja naziv priloga bio je *S glagoljicom po Hrvatskoj*, a gost emisije prof. Darko Žubrinčić. Zajedno s urednicom emisije proveo nas je krajevima naše domovine u kojima se nalaze manje poznati glagoljski zapisi. Emisiju možete poslušati na poveznici:

<https://radio.hrt.hr/slusaonica/prstom-po-globusu?epizoda=202506081330>. Za ovu prigodu prof. Žubrinčić je rukom ispisao naziv emisije.

U Roču je od 30. lipnja do 4. srpnja održan 32. saziv Male glagoljske akademije *Juri Žakan*. Tema skupa odabrana je u skladu s godinom u kojoj obilježavamo jedanaest stoljeća hrvatskog kraljevstva pa je tako glasilo i moto ovogodišnjeg okupljanja: *Glagoljica - kraljica hrvatske pismenosti*. Sudjelovalo je pedesetak učenika šestih razreda iz raznih dijelova Hrvatske, u pratnji svojih učitelja i uz stručno vodstvo profesora, dugogodišnjih suradnika MGA. Ove godine *žakniće* je Alejom glagoljaša proveo akademik Milan Mihaljević, a profesor Frane Paro im je približio povijest i osnove tiskarstva.

U suradnji s Katedrom Čakavskog sabora Roč održana je promocija interaktivne knjige za učenje, igru i zabavu - *Ročkalica*. Autori ove glagoljske početnice, bojalice, pamtilice i slagalice su Mirjana Pavletić i Frane Paro.

U nedjelju, 29. lipnja, na svetkovinu svetih Petra i Pavla, suzaštitnika župe Donji Kosinj, svečano misno slavlje predvodio je gospičko-senjski biskup mons. Marko Medo u zajedništvu s kosinjskim župnikom Perom Jurčevićem i još osmoricom svećenika.

Biskup Medo je nakon misnog slavlja blagoslovio poprsje o. Ambroza Kacitića, pavlina i prvog hrvatskog tiskara, rođenog upravo u Donjem Kosinju u današnjem zaselku Vukelići. Prije mise održana su kratka predstavljanja projekta o kojem su, između ostalih, govorili župnik Pero Jurčević, dr. sc. Milan Bošnjak, predsjednik ZKD Kosinji, te povjesničar dr. sc. Ivan Mance, autor knjige o Kosinjskoj tiskari. Knjiga je proizašla iz obranjenog doktorata g. Mancea u kojem je Kosinji postavljen kao mogući lokalitet prve hrvatske tiskare.

Bista Ambroza Kacitića nalazi se u Donjem Kosinju ispred kapele sv. Petra i Pavla, mjesta srednjovjekovnog pavlinskog samostana gdje je živio i radio o. Ambroz Kacitić. Osim ove biste, u kosinjskom kraju postavljene su i četiri popratne ploče: na spomen tiskaru, lokaciji njegova rođenja, pavlinskom samostanu i Kosinjskoj tiskari. Nakon mise uslijedio je bogat kulturno-umjetnički program, a Donji Kosinji je ovim događajem još jednom potvrdio svoje povijesno i duhovno značenje kao kolijevke hrvatske tiskane riječi i baštinik snažne vjerske tradicije. Upućujemo čestitke g. Ivanu Manceu na inicijativi i realizaciji ovog vrijednog događanja.

Samo dva dana kasnije, 1. srpnja, saborski zastupnik, prof.dr.sc. Josip Jurčević u petominutnom slobodnom govoru sa saborske govornice naglasio je važnost otkrivanja spomenika Ambrozu Kacitiću kojeg naziva *hrvatskim Gutenbergom*. Prof. Jurčević opisao je kompletnu problematiku s kojom se Kosinji danas, nažalost, susreće i što Kosinji znači za hrvatsku povijest, identitet i kulturu. Govor možete poslušati na poveznici: https://www.youtube.com/watch?v=-UfcjIF5Eo8&ab_channel=Kosinji

U organizaciji nedavno osnovane udruge *Bratovština sv. Martina Šćitarjevo* i Društva prijatelja glagoljice te uz sudjelovanje MPZ Baščina, u zagrebačkoj crkvi sv. Martina proslavljen je 4. srpanj, spomendan posvete sv. Martina za biskupa ili *Ljetno Martinje*. Tom prigodom je kamenu ploču, reljef s likom sv. Martina biskupa i glagoljskim natpisom *Sveti Martin* blagoslovio prof. dr. vlč. Đuro Zalar, rektor crkve sv. Martina u Zagrebu i kapelan Bratovštine sv. Martina Šćitarjevo. Euharistijsko slavlje je vodio naš fra Zvonimir Brusač. Kasnije istoga dana ploča je postavljena na ulaznom portalu u dvorište crkve sv. Martina u Šćitarjevu. Ovaj reljef s likom sv. Martina vjerna je replika poznate romaničko-gotičke ploče iz 1330. godine, izvorno nadene u istoimenoj senjskoj crkvi, a danas se nalazi u Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu.

Postavljanjem reljefa župna crkva u Šćitarjevu povezuje se s europskom kulturnom rutom *Put sv. Martina* i postaje dio velike europske obitelji koja čuva i njeguje martinsku baštinu.

Inače, župa sv. Martina u Šćitarjevu ove godine obilježava niz obljetnica: 690 godina od prvog pisanog spomena, 500 godina od sačuvane *Bilježnice šćitarjevskog župnika* pisane glagoljicom i 10. obljetnicu *Stope sv. Martina*. Čestitamo g. Ivanu Nađu, našem članu i predsjedniku Bratovštine sv. Martina Šćitarjevo na ovom postignuću jer bismo bez njegovog iznimnog truda ostali bi bez ovog lijepog kamenčića u mozaiku hrvatske glagoljske baštine.

Sredinom lipnja u Dvorani *Vijenac* Nadbiskupijskog pastoralnog instituta predstavljen je zbornik *Muka u temeljima hrvatske kulture – o 1100. obljetnici Hrvatskoga Kraljevstva* u izdanju Muzeja Mimara i Udruge Pasijska baština. Zbornik je ujedno posvećen g. Joži Čikešu, utemeljitelju Pasijske baštine i njegovom tridesetogodišnjem radu i zaslugama u Udruzi Pasijska baština. Zbornik sadrži 33 rada suradnika Pasijske baštine, od čega jedan potpisuje i autorica ovih Novosti.

Koncem lipnja naš član, g. Sebastijan Matić objavio je zbirku poezije pod nazivom *Tražeći Boga*. Ova prekrasna knjiga u cijelosti je tiskana glagoljicom. Osim 35 pjesama podijeljenih u tri poglavlja, u knjizi se nalazi deset zanimljivo oslikanih inicijala koje je izradila akademska slikarica Josipa S. Peševski koja živi u Beču. Koliko nam je poznato, g. Matić je prva osoba čije je prvo autorsko djelo u obliku knjige objavljeno na glagoljici, na čemu mu od srca čestitamo! Knjiga se može naručiti na poveznici https://www.kvaka.club/Javno/Prodaja_KVAKA?UgovorID=10070, a mi već sada planiramo jedno lijepo predstavljanje autora i njegovog djela potkraj rujna.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Grb grada Imotskog s glagoljskim natpisom *Navik on živi ki zgine pošteno* koji se nalazi u kafiću na ulazu kod Modrog jezera poslala nam je naša članica, gđa. Valerija Šegota, na čemu joj zahvaljujemo.

Posjetitelji Thompsonovog koncerta došli su iz Splita u Zagreb autobusom. Na drški mača sa slike glagoljicom je ispisano *Knin*.

Neka Vas prate mir i dobro!

UREDNIKA

ՄԻՐԱ ԼԻՍՈՎԱՆՑ Mirna Lipovac

STRUČNI SURADNIK

ԴԱՐԿՈ ԶՆԻՐԻՆԻՇ Darko Žubrinčić

ԽԵՐԿԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com

ՄԵԼԵՃԱՄԱՐՈՅ ԵՐԵՎԱՆԻ ԴՐՈՒՄԻՆԻՍՏԻԿԱՆԻ ԶԱՄԻՆԻԿԱՆԻՐԱՅՈՒՄ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>

Svi raniji brojevi *Novosti* nalaze se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html